СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI., Ч. 295. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 20 грудня 1933.

VOL. XLI. No. 295. Jersey City, N. J., Wednesday, December 20, 1933. THREE CENTS.

УРЯД ХОЧЕ ПОМАГАТИ ЗАМКНЕНИМ БАНКАМ

ВАШИНҐТОН.—Голова Корпорації Фінансової Відбудови відбув з президентом Рузвелтом конференцію в справі роздобуття від уряду біліон долярів для допомоги замкненим банкам.

Корпорація вже винна урядови 2 біліони 233 міліони долярів.

ПОБОЮВАННЯ УРЯДУ ЗА СТАНОВИЩЕ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН. — Серед членів обох палат конґресу назріває така опозиція проти політики президента Рузвелта, що републиканські провідники постановили не підносити опозиції проти уряду, а замісць цього виждати хвилі, поки самі демократи не розібються між собою на непримирні ґрупи прихильників уряду і його противників.

ЗА ҐАРАНТІЮ ЖІНОЧИХ ПРАВ МІЖНАРОДНІМИ УМОВАМИ.

МОНТЕВІДЕО (Уруґвай). — Заходами панамериканського конґресу доведено до перемиря у війні за Чако між Болівією та Параґваєм.

На конґресі все ще йде боротьба над домаганням жінок добитись ухвали, що жіноча рівноправність повинна бути ґарантована міжнародніми умовами між державами Америки.

Справа відбилася вже широким відгуком у Злучених Державах. Декотрі жіночі орґанізації висказуються з обуренням проти американської делеґації, котра заявила, що вона не може підписати такої умови. Інші орґанізації похвалюють становище делеґатів Злучених Держав, бо такі справи краще вирішувати державними законами, ніж міжнародніми умовами.

Справа мабуть опреться о сенат.

ЩО ЛЮДИ ПЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Щерлі Він, міський комішенер здоровля, подав до публичного відома вислід зі своїх розслідів напитків, продаваних у місті.

Він узяв 25 пробок горівки; з них 13 пробок показалися добрими, себто такими, як цього вимагає уряд. Горівка була забондована, була відповідно зроблена та вистояла 4 роки. Але ця горівка коштувала щонайменше 5 долярів 50 центів за кварту. Всі інші пробки показалися злими. Напиток коштував від 3 долярів до 3 долярів 50 центів за кварту; був це звичайно такий напиток, якого навіть шануючий себе бутлеґер стидався би подати свому гостеви. Це звичайно була якась мішанина алькоголю, житньої заправки, фарби й води.

ПОЖАР НА ВЕЛИКІМ ЗАЛІЗНИЧІМ ДВІРЦІ.

НЮ ЙОРК. — На стації Пенсилвенійської залізниці на 31 вулиці вибух через електричне зіпняття в понеділок, коло 12 години в полудне великий пожар. Через те погасли всі світла на стації та не міг вийти з двірця ні один поїзд. Кондуктори з лямпками в руках вивели ждучих на поїзд пасажирів на вулицю.

ПОЧИНАЮТЬ БУДУВАТИ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

КЕМДЕН (Ню Джерзі). — У доках підприємства Ню Йорк Шіпбілдинґ Корпорейшен заложено основи для будови 4 воєнних кораблів типу „нищителів".

Держава видасть на цю будову 238 міліонів долярів.

СМЕРТЬ НА КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Америкен Фармер", що їхав до Ню Йорку, знайдено тіло Петра Роджерса, нюйорського біржевика. Ті, що знайшли тіло, кажуть, що вбитий мав кулю в правому виску та держав револьвер у правій руці. Поліція всетаки думає розвести над подією слідство, щоби ствердити, чи це справді було самогубство.

ВЕРТАЮТЬСЯ НА ЗЕМЛЮ.

ВАШИНҐТОН.—Департамент внутрішніх справ ствердив, що багато американських робітників і бизнесменів вертаються з міст на фарми, щоби занятися рільництвом.

Уряд думає піддержувати цей рух відповідними допомогами.

ПЛЯНУЮТЬ ВЕЛИКИЙ СТРАЙК РЕСТОРАНТНИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Ґрупа юній ресторантних робітників у цій околиці збирається викликати страйк для протесту проти постанов ресторантного кодексу.

Юнії, які разом орґанізують коло 30,000 робітників, остерегли вже президента Рузвелта, що вони вийдуть на страйк, як уряд підпише кодекс.

Юнія ґазолінових робітників заключила тимчасову умову та не буде викликувати робітників на страйк. Цей страйк був би захопив яких 25,000 робітників.

БІДНОТА Й СУХОТИ.

Товариство для поправи Долі Бідних у Ню Йорку подає до публичного відома вислід своїх розслідів щодо стану здоровля в збитих частинах міста. Товариство показує на виразний зріст сухіт серед населення згущених дільниць, хоча в інших частинах міста число занедужань від сухіт зменшується.

ПРОЄКТ РОЗБОРУ АВСТРІЇ.

„Нає Вінер Абендблят" повідомляє з Берліна, що урядовий президент у Маґдебурзі, Ніколяй, опрацював меморіял у справі будучої німецької конституції. Проєкт передбачає прилучення Австрії до Німеччини. Автор пропонує розбір Австрії. А саме, передарулянську округу прилучилиб до Швабії, яку мають утворити, Тироль і Зальцбурґ прилучилиб до Баварії. З решти австрійських округ утворилиб одну австрійську округу.

НЕ ВІЛЬНО ОБРАЖАТИ НІМЕЧЧИНИ!

Санта-катарінський (Бразилія) федеральний інвентор, маючи на увазі задержання приязних німецько-бразилійських відносин, заборонив штатній пресі поміщувати неприхильні Німеччині коментарі.

УБИВСТВО ЗА КІЛЬКА ГРУШОК....

В селі Рудка, ковельського повіту, 18-літній Захар Назарук вліз на озиму грушу свого стрия, Хоми Назарука, й став рвати овочі. На гарячім учинку прихопив його стрий і, стягнувши з дерева, так побив хлопця, що його відвезли в безнадійному стані до шпиталю в Матіїві, де він помер, не відзискавши притомности. Довідавшись про це, місцеві селяни хотіли вчинити самосуд над убийником і його сильно побили. Від смерти вратувала його поліція, що прибула йому з помічю. Вбивника арештовано.

НАВІТЬ ПРИСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ МУСИТЬ ПЛАТИТИ ПОДАТКИ.

Моглоб здаватися, що є одно запевнене місце, де можна втекти перед плаченням податків — це є кара смерти. Тимчасом, як бачимо, цьому гостро перечить факт, що стався в Парижі. Е. Еґас убив з метою грабіжі митного сторожа Бутрона і за це присудали його на кару смерти під ґільотиною. Але на два дні перед смертю Еґас одержав до тюрми візвання, щоби заплатив залеглі податки. Тому, що засуджений їх не заплатив, прийшов до нього екзекутор і рішучо домагався заплачення. Не знати тільки, як до цеї справи поставиться деліквент. Може бути, що немилосердний коморник схоче забрати з нього останне одіння, ще перед виконанням екзекуції.

ПІДРІЗАВ СОБІ ЖИЛИ.

В Перемишлі йде розправа проти поручника Ґромадки й товаришів за надужиття. Пор. Ґромадка у вязничній келії поперетинав собі жили на руці та на нозі. Ґромадку забрали до шпиталю, де йому рани зашили та привезли на розправу. Ліказ сказав, що Ґромадка може брати участь на розправі, та лише лежачи, на ношах. Трибунал зрезиґнував із присутности Ґромадки.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ АВТОРА.

У своїм апартаменті на 38. вулиці в Ню Йорку погорів в огні, сидячи на кріслі, відомий американський письменник Луіс Джозеф Венс. Розслідивши звички покійного, поліція не може прийти до переконання, щоби Венс упав жертвою чистого нещасливого випадку.

СУМНА ЗАБАВА ЕМЕРИТА.

До Львова приїхав 60-літній залізничий емерит Михайло Дигдала, щоб затягнути позичку на докінчення будови свого дому. Діставши позичку в сумі 265 зл., рушив під вечір до дому, щоби заплатити робітникам. Однак уже на двірці пригадав собі, що забув купити солонину. Тому вернувся на вул. Городецьку, де на Копитковім зачепили його дві вуличні дівчата і затягнули до свого мешкання. Тут підчас забави опоїли його до безтями, ограбили з цілої готівки, а вкінці викинули на вулицю. Ограблений не тямить ні вулиці ні дому, де його ограбили, тому поліції трудно викрити винуватців його сумної пригоди.

ГРАБУНКОВІ НАПАДИ.

Під Шмитковом, пов. Сокаль, напали на піднаємця садів Вольфа Векера з Кристинополя три чоловіки і, грозячи йому смертю, якщо буде ставити опір, забрали коня і два мішки яблок. Поліція арештувала грабіжників, якими є Гнатюк, Лаврик і Воєвідський, та відобрала їм коня. — В Пацикові напали на хату господаря Рушаника чотири бандити і заграбили 300 зл. — До канцелярії фільварку в Глинянах добулись узброєні злодії, розпороли касу й забрали 400 долярів.

ЦІЛИЙ НАРІД НЕ ЗНАЄ, КУДИ ЙОГО ВЕДУТЬ.

Через Вінніпеґ переїздив відомий автор і воєнний кореспондент ґазети „Дейлі Мейл", сер Персівал Філіпс. Кореспондентам вінніпеських ґазет він сказав, що нарід у Злучених Державах не знає, чим покінчиться економічна політика президента Рузвелта. Один громадянин з Тулзи сказав йому таке: „Ви бачите отсей поїзд" — притім показав рукою на поїзд, що виходив зі стації. „Цей поїзд йде кудись: і той, що його веде, і ті, що на нім їдуть, знають куди він іде. Ми в Злучених Державах ідемо кудись, одначе не знаємо, куди властиво йдемо".

МУСЯТЬ ЖЕНИТИСЯ.

Гітлер видав розпорядок, на основі якого всі державні службовці мусять в означеному часі оженитись. Інакше втратять службу.

ВБИВСТВО МАТЕРИ.

23-літній Джордж Долак з Гакенсек, Ню Джерзи, вистрілом з рушниці вбив свою матір, паню Анну Долак, потім стрілив собі тою самою рушницею в лівий висок. Він помер у шпиталі. Перед смертю сказав поліції, що він і матір були в крайній нужді та не мали що їсти. Брат убийника каже, що родина бідувала, але не так, щоби не мала що їсти. Він припускає, що син убив матір з милосердя, щоби вкоротити її муки, які вона переходила через астму.

НОВІ ЗИҐЗАКИ МИТРОПОЛИТА ДЕНИСА.

Митрополит Денис у відповідь на почаївські події, як уже відомо, випустив відозву до вірних. Ця відозва викликала в українських колах здивування, хоча вони вже й перестали дивуватися митрополитовим „ходам" по кривій лінії. Цією відозвою митрополит Денис не лише нікого не здобув для себе, а навпаки — викликав до себе ще більше недовіря і власне наказом служити виключно славянською мовою. Такою самою „кривою", здається, має бути й „нова" тактика. Ходять чутки, що додаток до „Слова" — „Православний Селянин" має бути перенесений до Кремянця та стати самостійним.

Цей крок можна трактувати не інакше, як незнанням української дійсности та леґковаженням її. Словом, нові ходи митрополита Дениса неповажні й нічого йому не дадуть. Українські маси з кожним днем усе більше виростають у своїй свідомости й щораз сильніше будуть ставити свої слушні домагання.

НЕРВОВИЙ СЕЛЯНИН.

34-літній селянин із Сокільник біля Львова, Йосиф Ґубиш, нездужав на нервовий розстрій. Тому вже здавна носився з думкою покінчити з життям. Обвинув собі собі довкола тіла мідяний дріт, обтяжений підковою, закинув її на електричний провід і згинув намісці. Селяни, що йшли до Сокільник, побачили звисаюче з дротів звуглене тіло Ґубиша.

ВІДРІЗАЛА НАРЕЧЕНОМУ НІС.

Як повідомляють з Дрогобича, 38-літня Іта Ліберман відрізала свому нареченому, 46-літньому Мозесови Ерліхови, кусок носа ножем, коли переконалася, що він, не зважаючи на кількалітнє нареченство, не хоче з нею одружитися. Випадок цей викликав у місті велику сензацію, бо обоє вони були досить популярні. Ведеться слідство.

БУДЕ ОСКАРЖЕНИЙ ЗА ДУШОГУБСТВО.

78-літня Софія Оріховська з Мелеб, Ман., яку важко побив її муж. Андрій Оріховський, померла від побоїв у шпиталі в Тюлон, Ман. Андрія Оріховського перевезли до вязниці у Вінніпеґу і його оскаржують за душогубство.

ВИВЕЗЛИ КАСУ.

В Погорах, пов. Долина, вломилися невідомі люди до льокалю фірми Ґлезінґера, забрали вогнетревалу касу із 4,230 зл. та вивезли на возі в напрямі Майдану.

НІМЕЧЧИНА ЗМЕНШУЄ СПЛАТУ ПРОЦЕНТІВ ВІД ДОВГІВ

БЕРЛІН.—Д-р Гялмар Шахт, президент німецького державного банку, проголосив, що на протязі найближчих 6 місяців Німеччина зменшить сплату процентів від затягнених довгів на 30%. Це відноситься до довгів довгореченцевих. З того виходить, що за 7-процентові бонди виплачуватимуть титулом проценту тільки 4.55%, а за 6-процентові 3.90%.

Шахт оголосив теж комунікат, у якім доказує, що німецький експорт підупав, і що супроти того неможливо сплачувати давні проценти.

ЧОМУ АМЕРИКА ВИЗНАЛА СОВІТИ?

ПАРИЖ. — Французький часопис „Тан", один з найповажніших, твердить у передовиці, що положення на Далекім Сході було властивою причиною, чому Злучені Держави визнали Совіти. Рахуються з тим, що Владивосток і Приморя мусять довести до воєнного конфлікту між Совітами і Японією.

АРЕШТИ ЗА ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗРУХИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Поліція арештувала коло 1,500 членів „Залізної Ґвардії", протижидівської орґанізації, яка влаштовувала по цілій Румунії напади на Жидів. Провідник цеї орґанізації, Зельда Кодріяну, втік до Німеччини. Арештованих відвезли до концентраційних таборів, звідки вони пробують ратуватися втечею.

АРЕШТОВАНО БРАТА КРІҐЕРА.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Торстена Кріґера, брата відомого фінансіста Івара Кріґера, котрий покінчив самогубством, засуджено за ошуство на кару 12 місячної тюрми і тяжку працю та заплату $390,000.

ЗЛЕ, БО НЕМА ПОЛЬЩІ НА ПЕРЕДІ.

ВАРШАВА (Польща). — „Ґазета Польска" подає, що з цілої роззбройної конференції й нарад у Лізі Націй нічого не виходить, бо там диктують Франція, Анґлія й Італія, а з такою державою як Польща не рахуються.

ВИШУКУЮТЬ ЩОРАЗ НОВИХ КУЛАКІВ.

МОСКВА (Росія). — „Економіческая Жизнь" знову розписується про кулаків. Недавно писали, що вже з ними покінчено. Та тепер виходить, що ні, й „Ізвєстія" і „Ек. Жизнь" звертають увагу, щоби торговлю хлібом задержано в колхозах, а не віддавано кулакам для спекуляційних цілей.

КОМІСАР ВИТАЄ БЕЗРОГИ.

МОСКВА. — Скоїлася неабияка подія. На стацію заїхав товаровий поїзд з годованими свиньми; приїхав аж з Курської области, і то разом із 50 ударниками-свинарами. Назустріч їм вийшов сам народній комісар Микоян, оглянув свині й ударників та любувався їх гарним виглядом. Таке описує совітська урядова ґазета „Правда".

В ПРУСІЇ ЗНЕСЛИ ГОЛОСУВАННЯ.

БЕРЛІН. — Видано 6 законів, якими переведено цілковиту централізацію влади й уведено принцип лідерства замісць виборів. Ці закони, як надіються, будуть приняті і в інших провінціях Німеччини. Буде побільшена компетенція провінціяльних ґовернорів. Всі законодатні тіла будуть складатися з членів, котрих будуть назначувати. Ці тіла матимуть тільки дорадче слово. Наці змагають до того, щоб обєднати цілу Німеччину в одно тіло, яким кермуватиме Берлін. Партія виготує все те, що має ухвалити парлямент.

ФРАНЦІЯ ЗАДЕРЖУЄ ДАВНЮ ВОЄННУ СИЛУ.

ПАРИЖ. — Найвища воєнна рада поробила заходи, щоби воєнна сила Франції з кождим новим роком зростала, а не маліла.

СОВІТИ РАДУВАЛИСЯ ЗАВЧАСНО.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Японці забирають свої частини, які були вислані у внутрішню Монґолію. Кажуть, що вже очистили територію від бандитів і вертаються до Джеголу. А Совіти думали, що Японія дасть їм спокій і задоволиться тим, що загарбає в Монґолії.

В КИТАЮ ДАЛІ КИПИТЬ.

ФУКОВ (Китай). — Фукієнські повстанці добре зорґанізовані. Революційну активність розпочали під гаслом уневажнення всіх договорів, у яких не трактовано Китаю як дійсно суверенну державу. Це є звернене проти чужинецьких держав. Повстанці домагаються китайського уряду і китайської контролі над усею чужинецькою культурною, релігійною чи бизнесовою активністю.

СВІТОВА ТОРГОВЛЯ ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Статистичне бюро Ліги Націй стверджує, що світова торговля зросла в листопаді в порівнанню з квітнем на 12%, а в порівнанню з жовтнем на 3%.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ХУЛІҐАН ГУЛЯЄ

Хто думав, що виступи большевицьких бандитів проти українських демонстрацій проти виголоджування українських селян большевицьким урядом це тільки відорвані факти, той тепер мусить змінити свою думку.

Коли прийшли донесення про напад большевицьких хуліґанів на українську демонстрацію в Ембрідж, у Пенсилвенії, то це можна було взяти за місцеву акцію, хоча, знаючи большевиків, знаючи централізацію їх орґанізацій, знаючи їх сліпий послух приказам з Москви, можна було згори припустити, що й цього нападу не зроблено без приказу, а що найменше без тихого благословенства від большевицьких цадиків з Москви. В тому переконанню мусів кождого утвердити напад большевицьких громил на похід у Бостоні. Дальшим доказом були большевицькі напади на похід у Ню Йорку, напади, зорґанізовані ріжними большевицькими орґанізаціями, пропаґовані отверто большевицькими ґазетами, напади, для яких зорґанізовано сотки хуліґанів.

Здавалося, що по трох невдалих спробах большевицькі хуліґани втихнуть. Здавалося, що вони вже переконалися, що хоч американський уряд визнав большевицький уряд, то американський уряд ще не думає нищити основ американського політичного устрою. Здавалося, що як уряд дав Українцям дозвіл на демонстрацію проти політики виголоджування українських селян большевицьким урядом, то навіть большевицькі загорільці зрозуміють, що визнання большевицького уряду відноситься тільки до Росії, а не до Америки; що в Америці ще далі існує демократія, зі свободою зборів, зі свободою демонстрації, зі свободою слова й петиції.

Та большевицькі бандити цього зрозуміти не хочуть. Вони рішені виступати хуліґанським способом проти всякої демонстрації Українців проти виголоджування України. Замітне, що з Росії йдуть у самий передодень українських демонстрацій донесення, які опльовують українські демонстрації як фабриковані в Берліні, а в день демонстрації йдуть хуліґанські напади большевицьких бандитів на спокійних учасників і учасниці української демонстрації.

Демонстрація в Шікаґо, як і демонстрація в Ню Йорку, потверджує нам іще раз наше переконання, що большевицькі бандитські напади на українські демонстрації є вислідом одного пляну, який обнимає всю Америку.

Успіх українських демонстрацій дає українській іміґрації довіря у власні сили. Рівночасно вони дають нам надію, що американський уряд не буде вже довго сидіти з заложеними руками, коли большевицькі громили проливають українську кров за те тільки, що українські іміґранти виконують свої права, які їм належаться як американським горожанам.

ЩО КОМУНІСТ БАЧИВ У РОСІЇ

Анґлійський журналіст Малколм Моґеридж помістив у лондонській ґазеті „Морнінґ Пост" свої враження з подорожи по большевицькій Росії. Поїхав він туди як одушевлений комуніст і побув у Росії вісім місяців. Вернувшися звідти, подав до публичного відома все, що там бачив, не закриваючи нічого, не додаючи нічого.

Успіхи пятилітки.

Перше питання, яке йому певно кождий поставить, це питання щодо пятилітки: Чи правда, що пятилітка покінчилась успіхом? Моґеридж без обиняків заявляє, що пятилітка не вдалася.

Коли так, то як могли большевики здурити ґазетярів і політиків, що вона їм удалася?

Відповідь на це проста. Оперуючи статистичними даними, зібраними самим большевицьким урядом, даними, яких ніхто не може провірити, легко було большевикам доказувати, що їм тільки забаглося.

Найосновніша похибка, яку заграниця поповняє щодо цього пляну, лежить у тому, що його вважають пляном відбудови всеї російської індустрії. Тимчасом російський уряд на ділі такого пляну зовсім не мав. Він мав тільки плян збудувати воєнні промисли на випадок війни. Що він у тому напрямку успів зробити, уряд не покаже. Все, що мав зробити поза тим, це чисті байки.

Як большевики думкою богатіли.

Моґеридж представляє образово пропаґанду за пятилітку. Нанявши заграничних інжинірів, їм легко було представити бундючні пляни. Замовили заграничні машини. Гроші мали дістати через продажу по дешевій ціні російських продуктів та при помочі паперових грошей. Багато роботи мали достарчити даром політичні вязні, котрих число збільшилося через політичні переслідування. Словом, робота мала бути переведена способами фараонів.

До Росії стягнено багато американських подорожних. Їм большевицькі аґенти показували прегарні пляни електричних стацій. Запевняли, що це „найбільші стації в світі". Показували пляни розбудови й перебудови міст. Все виглядало, як у казці.

Мрія й дійсність.

Та, не зважаючи на ці грандіозні пляни, большевицький промисл не може навіть заспокоїти потреб свого населення, а ці потреби справді малі. Так звана „тяжка індустрія" показалася в большевиків такою тяжкою, що селянство її далі оплачує й відживляє, бо вона сама себе відживити й оплатити не може. Ця невдача так поділала на селянство, що як большевики взялися переводити комунізм і на селі, то селяни воліли їсти корови й коні, лишаючи свої поля на божу ласку, ніж заводити таку господарку на селі.

Признає голод.

Наслідком рільничої політики уряду був голод. Існування голоду цей комуніст виразно признає.

Що робить уряд на зараду голоду? Коли під ратунком голодуючих розуміється достарчення поживи голодуючим, то уряд не робить нічого.

Як уряд що робить, то використовує голод для своєї політики. Передовсім, щоби ще тим краще захопити населення під своє копито.

Наперед уряд викинув з роботи велике число робітників (у Харкову 20,000, у Москві 500,000). Далі постручував зарібок. Накінець за найменшу провину викидає з роботи, що рівнається просто голодовій смерти.

Бернард Шо каже, що він не бачив у Росії безробітття. Моґеридж каже, що в Росії безробіття є, а уряд радить собі з безробіттям так, що винищує голодом безробітних. Отже це зовсім ориґінальний спосіб.

Для кращої контролі над робітниками уряд завів пашпорти. Ці пашпорти видає „ГПУ", себто тайна большевицька поліція. Так званих „клясових ворогів" нищиться просто через відмову пашпорту.

Рай для робітників, чи для селян?

Коли робітникам жиється тяжко, то селянам ще тяжче. Цьому нема що дивуватися, бо всі большевики вийшли з міст, цікавилися більше робітниками в місті, села не знали, селом погорджували або село ненавиділи.

Наслідок цього відношення до села такий, що коли політика большевиків у місті покінчилася скандалом, то політика большевиків на селі покінчилася злочином. Інакше цього назвати не можна. І цей злочин такий великий, що людство буде питатися ще цілі покоління, як могли большевики до того довести. Україна й підкавказький край, найбогатші рільничі краї Европи, перемінилися в пустарі. Поля лежать занечищені хабаззям. Нема коров ні коней. Села пусті. Селяни голодують і втікають зі села. Як питатися їх, чому вони втікають, то дістаєте відповідь: що їм робити, коли вони вже місяцями не мали хліба в роті; коли вони вже навіть картоплі не мають. Україна виглядає, немовби на край упала якась зараза.

Большевики вважають селян за сирий матеріял до переведення своїх плянів. Колись вони віддали селянинови землю, щоби селянин віддав їм владу. Як селянин віддав їм владу, вони забрали землю. Заведено „нову економічну політику", і котрий селянин умів працювати, почав підроблятися. Тоді большевики накинулися на тих, що вміли працювати, як на куркулаків, як на шкідливий елемент. Стали селянина „відкулачувати", стали його колективізувати, стали гнати його в колхози баґнетами й голодом. Стали будувати „соціялістичну будову". Урядові орґани згребли з землі все, що можна було їсти.

Вислідом того був голод. Тепер уряд кричить про потребу ратунку, і в імени того ратунку далі селянина закріпощує, далі його заставляє робити під кермою чиновників і далі забирає в селянина ввесь плід його праці, не лишаючи йому досить навіть на прожиток.

Отже рай російського селянина складається з кріпацької праці й з голоду.

Так описує рай для робітників і селян чоловік, якому дозволено їхати в Росію, бо він був комуністом. Як можна сподіватися, Моґеридж відвідав робітничий і селянський рай і на віки вилічився з большевизму й комунізму.

ВОЄННІ ТРІВОГИ НА СХОДІ

(Надіслане з Праги).

II.

Блюм належить до найбільше поінформованих політиків Франції. Його слово має вагу в французькім парляменті. Не тільки Блюм, але й інші французькі політики занепокоєні **тайними переговорами** між Берліном та Варшавою. Чи можемо ми, Українці, ставитися байдуже до цих переговорів, угод і плянів? **Ніколи.** Бо коли Блюм пише про порозуміння між Німеччиною та Польщею коштом овітської Росії, то ми знаємо добре, що тут мова йде про нашу **Україну**.

Не забуваймо одного: господарська кріза давить цілий світ, Европу чи не найдужче. Сита Франція або світова держава Анґлія можуть переждати це „время люте". Але така Німеччина з міліонами безробітних **не може ждати**. Аджеж Гітлер і до влади прийшов головно тому, що обіцяв зробити великі діла в заграничній політиці. Гітлер на заході, на півночі, на півдні (Австрія-Італія) зустрів камінну стіну. Тут не можна мріяти про територіяльні здобутки й зміни. Тому німецький диктатор звертає увагу на Схід. Усунути Польщу силою — це нездійснима мрія, бо довелосяб вести війну і проти Франції. До цього Німеччина не готова. Лишається шлях порозуміння з Польщею. На цей шлях ступив Гітлер.

Раніше Поляки не хотіли слухати німецьких пропозицій щодо змін у Данцінґськім коридорі. Тепер, мабуть, настала зміна в поглядах диктатора Пілсудського. Спробуємо догадатися, яка саме зміна. Якщо дійсно Японія, щоб відтягнути увагу світа від Манджурії, рішилась на відкритий конфлікт із совітами, то кождій дитині ясно, що цей конфлікт дуже скоро привів би до повної ліквідації комуністичної влади і до розбиття цієї держави, зліпленої з ріжнонаціональних областей. Чи схоче Польща бути пасивною і не взяти участи в розділі багатої спадщини? Може „пакт неаґресії" з Москвою буде Пілсудському на перешкоді?

З другого боку: чи Німеччина забуде про свою давню мрію — "Drang nach Osten"? В цих обставинах виринає думка про спільний польсько-німецький плян. До цього пляну прикладають руки також російські білоґвардійці — монархісти. „Білі" Росіяни вже давно служать Японцям у Манджурії, російські монархісти жиють у приязні з Німцями, також у Польщі їм жиється не зле. Зосібна ціла православна церква під Польщею — це кубло Росіян-монархістів. Треба дивитися сміливо дійсности в очі: в Росії шанси монархізму дуже зросли. Про Росіян ще відомий польсько-український поет Богдан Залеський писав, що вони „як пяний хлоп на коні — хитаються вправо то вліво".

Російські монархісти готові йти на далекі уступки чужим державам, колиб тільки знайшовся хтось на світі, що поміг би їм посадити царя на московськім троні. Російська монархія не страшна Японії. До монархічної Росії прихильно поставилась би Німеччина, також для Польщі нема небезпеки від такої Росії, ба саме Полякам та Німцям довелосяб „заводити порядок" у монархічній Росії.

Польща знову не хоче ніякої самостійної України, навіть на самім лівім боці Дніпра, бо кождий Поляк розуміє, що навіть така „куца" Україна буде всіх сил докладати, щоб обєднати всі українські землі. Німеччина, втративши кольонії після світової війни, мріє про компензації на Сході. Для Німеччини вигідніше, щоб Рося була „єдина, неділима", бо тоді ширше буде поле для німецьких впливів та кольонізації. Але є ще деякі причини того, що Польща тепер сміліше йде на порозуміння з Німеччиною. І головна — це **голод** на Великій Україні. Цей голод винищив міліони нашої людности, а найбільше на Правобережній Україні. Коли раніше Польща могла боятися спротиву на Україні польському наступови, то тепер цього страху Пілсудський не має. Зруйнована, обезлюднена Україна викликає апетити в Польщі. Зокрема польська шляхта з України — всякі Ґрохольські, Ярошинські та інші маґнати — вказують на велику здобич, яку дістане Польща на Правобережі. Широке поле для польської кольонізації аж до Одеси й Херсону!

В цій політиці криється велика небезпека для України. Бо польсько-німецька згода лякає Францію, бо Французи бояться, що Росія підпаде під вплив Німеччини. Ми маємо боятися іншого: що німецько-польське порозуміння ще раз приведе до **нового розділу українських земель** між Польщею та Росією. Жиємо в критичний момент нашої історії. Большевизм хилиться до упадку, але ми не сміємо допустити, щоб після катастрофи „червоної" Москви на Україну прийшла „біла" Росія в союзі з імперіялістичною Польщею.

У звязку з тими подіями слідна тепер більша активність в гетьманській ґрупі п. Скоропадського. І саме тепер треба пильно слідити за тою політикою, яку ця ґрупа веде супроти „білої" Росії й Польщі.

С. Н.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЩО ЦІКАВІШЕ ВІД ЛЮДИНИ.

Кореспондент одної американської ґазети на пан-американськім конґресі в Монтевідео, телеґрафує довжезну депешу, які то ріжні людські вдачі виявляються на цьому конґресі

Ціла депеша це неначе одна наука, що нема в світі для людини остаточно нічого такого цікавого, як людина.

ПО ЧІМ МІРЯТИ ВИЩИХ ЛЮДЕЙ.

Луізіянський сенатор Гуї Лонґ відмовився подати свій життєпис у „Вашинґтон Сошел Реджістер", мотивуючи це тим, що він вашинґтонської „сосаєті" не вважає „сосаєтою".

Як він їхав до Вашинґтону по своїм виборі сенатором, то був певний, що там признають ґарні манєри, яких його замолоду вчили. Він сподівався, що навчиться у Вашинґтоні ще кращих манєр.

Та він був сильно розчарований, признається сенатор. Вашинґтонська „сосаєті" щойно тепер учиться пити зупу з гарілок, зроблених на форму філіжанок, хоч сенатор Лонґ уже двацять літ тому пив зупу з тарілок, які були зроблені зовсім не на форму філіжанок і не мали вушок.

Сенаторови Лонґови, видно, ще замало й цього доказу відсталости ґарних манєр у Вашинґтоні, бо він закидує вашинґтонським „вищим сферам", що вони не вміють їсти зупи з кукурузяним малаєм: вони кришать малай у зупу, замісць його мачати.

З такими людьми сенатор Лонґ не хоче бути навіть у тій самій книжці, не то в тім самім товаристві. Він навіть не хоче мати книжки, де їх імена списані,

Це повинно остаточно пришпилити вашинґтонську „сосаєту" на віки вічні.

СИЛЬНА ЖІНКА.

Гелен Келер піклується своєю старою приятелькою та вчителькою, панею Ан Соливен Мейсі, котра сама сліпне та вчиться чим скорше письма для сліпих.

Гелен Келер — відомий у цілому світі характер. Осліпнувши й оглухнувши в дитинстві, вона навчилася читати слова, дотикаючи уст розмовляючого пальцями, та навчилася сама говорити, хоча не чула слів. Вона навчилася далі читати й покінчила найвищі школи. Всю свою енерґію й знання вона присвятила допомозі нещасним жертвам глухоти й німоти. Її життєпис читається як лекцію про силу людської видержливости й мужности. До черт її характеру додано тепер вірність для приятельки.

„ПРОВІДНИК" З ДРІБНОЮ ЖАДОБОЮ РОЗГОЛОСУ.

Одна італійська ґазета в Ню Йорку, сильно ворожа до фашизму, подає, що вона має одну ориґінальну директиву італійського диктатора італійській пресі. Директива подає ґазетам подробичні поради, як поступати з ріжними біжучими справами, котрі поминати, а котрі підкреслювати.

Ця частина директиви показує тільки, як диктатор уважно слідить за пресою. В іншій частині директиви диктатор уже накреслює свій характер гостріше: він приказує не підчеркувати імен фашистівських урядників, коли вони щось замітного доконали. Мовляв, такі подвиги урядовців повинні йти на рахунок усього уряду. Зате, коли йде про імя самого „дуче" Мусолінія, то ґазети повинні про нього писати багато й широко. І то, видно, не тільки про його подвиги. Директива приказує ґазетам розписатися широко про промову Мусолінія на понтійських болотах... уже просушених.

В. Олесенко.

СОН ВІДСТУПНИКА

Пан Клопеску називався колись коротко п. Хлопюк. Він був тоді завзятим Українцем, правою рукою могучого та славного пок. Василька. Тоді він носився з великими мріями і долітав з ними нераз аж під саміську браму неба...

Та настала війна, яка дуже сумно скінчилася для карієровичів. Австрія впала, блисло українське сонце тай погасло, бо не було його кому заступити перед вітрами... А тоді сильні вітри дули з усіх сторін. Ой, дули, дули...

А наші могучі, між ними й пок. Василько, розбрилися куди котрий.

Остався п. Хлопюк сам, як на цідилі. Щож йому бідному тепер починати? Сів він на лавку в публичнім городі тай задумався. Приходить до нього колишній його національний ворог тай питає:

— Чого це ти так, друже, задумався; годі сумувати, чейже не даш собі пропасти?!

Пан Хлопюк навіть не хотів бачити його.

Та „друг" не вгавав його вговорювати й далі: Я знаю, що тебе нагнали з посади; я знаю, що ти й твоя родина тепер у великій нужді; та це все, як схочеш, завтра направиться. І так довго ще пригорював йому його колишній ворог, аж доки не витиснув йому з очей сльози. Заплакав п. Хлопюк, як мала дитина.

— Не плачте, пане добродію, — заговорив до нього вже поважніше ворог-друг — а приходіть завтра в девятій до мене, я вас представлю п. міністрови і будьте певні, що все буде гаразд. Нам таких людей треба. І вас певно приймуть, а зрештою і ваше назвище каже, що ви з румунського коліна. Тимчасом „LA REVEDERE", сказав новий друг і пішов.

П. Хлопюк думав до вечора і цілу ніч; не спав на волос. Рано вбрався як слід і точно в девятій запукав до дверей нового приятеля. Цей представив п. (вже) „Клопеску" п. міністрови. І все пішло, як по маслі. Пан Клопеску став назад учителем таки у своїм селі, за місяць управителем школи, а тепер уже інспектором.

— Не в цей спосіб, то в другий, а все я таки свого діпняв! — думав п. інспектор. Ще нераз його гризла думка, що діти на те скажуть. Дівчина ще мала, вона нічого не розуміє; але сини, як довідаються. Зрештою, Бог святий знає, чи вони ще і є між живими. Ще вісімнацятого року поїхали оба на Україну і слих за них пропав. Добре, що стара нічого не каже, а навіть тішиться.

І так жив п. інспектор ніби в гаразді та хвалив свого пана, котрому служив. Правда, не знаходив він у тім ніякого вдоволення, бо все відчував себе чужим між ними, відчував брак тої щирости своїх, та всетаки з часом почав привикати.

Аж одного разу прийшов п. Клопеску зі своєю старою від п. міністра з якоїсь забави. Був трудний і таки пяненький, бо пити було що доволі, тай ляг спати. Спить пан інспектор і сниться йому:

Десь то ніби літо. Він, його товариш, п. міністер, і багато інших ідуть на прохід і приходять до якоїсь річки. Там викупалися, перекусили й далі. Його товариш пропонує ще вилізти на якусь гору, з котрої дуже гарний вигляд на цілу велику Румунію. Він не дуже похочує йти, але йде товариство, то щох він зробить? А до того всі його ще так заохочують, а п. міністер то від нього й не відходить: усе тільки з ним та з ним розмовляє. (Це рідко коли так бувало — думає він.) Так поволеньки діпнялися вони аж на самий вершок гори. Поставали і дивляться. Він з п. міністром на самім переді.

Поглянув він довкола, а потім глипнув у долину. Дивиться, аж то вже не та спадиста гора, а ніби якась скала, і така стрімка, що аж страшно. Пан міністер щось показує йому руками, але він на те вже не зважає, а все зиркає в долину. А там десь ніби ріка така каламутна та прудка, а з неї стремлять відломки скали.

— Дивіться, п. Клопеску, що то за красні виноградники перед нами, каже п. міністер, показуючи рукою. Він підняв голову й дивиться. А там десь ніби на противнім горбі стоять його рідні сини і щось вимахують руками, ніби перестерігають його... Дивиться він ніби, дивиться, а нараз підбігає його товариш ззаду і з усеї сили стручує його зі скали. Він летить у пропасть, що в долині... А п. міністер тай той його друг так десь регочуться, що аж заходиться зо сміху...

Підчас того лету пробудився п. Клопеску. Пробудився ввесь мокрий, гейби справді виліз з якої калабані. Хоч і перехрестився, то вже більше не міг заснути. Лише думав все тай думав, аж голова тріскала. І цілу ніч йому все причувалися голоси його любих синів: Татку, нам сором за тебе!... Татку, болить... Тату, що ти робиш?!...

Проспав трошки п. Хлопюк, встав і гейби переродився... Поволі, але твердо почав від того часу відтягатися від своїх добродіїв і з щирим серцем навертатися назад до своїх бідних, загулюканих братів...

Там чекали його сини, брати й уся рідня...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОРОТИСЯ ЗА ПРАВДУ, ТРЕБА ИТИ ТЕРНЕВОЮ ДОРОГОЮ ХРЕСТІВ, А ГОРБАТОГО І МОГИЛА НЕ НАПРОСТУЄ.

Дня 18. листопада Українці Ню Йорку й околиці вийшли на протестаційний похід проти большевицької влади, котра мордує наших рідних таки в їх рідній хаті. Ми хотіли сказати культурним Американцям про страшний злочин, якого доконує над безборонним народом комуністичний антихрист 20. століття. Ми бачили, як і в Америці комуністи воюють своєю дикунською культурою. Як нас обкидували флящками й іншим брудом, як нас лаяли прізвищами. Навіть на вільній землі Вашінгтона шумовиння хоче нам розказувати і навіть тут пробує заборонювати те, що ми робимо для визволу братів з чужої тюрми. Але вони ще заслабі, щоби знищити американську конституцію і її порядок. Тому, як вони нас бачать, прямо зі шкіри вискакують. Їх шалено лютить наша зорганізованість і те, що ми не побоялись їх дикунського рейвaху і їх дурної стрілянини мущтардою чи бутельками, але ми пішли і своє виконали.

Тепер вам хочу сказати про переслідування мене якимось хуліганом. Хоч моє знання й моя здібність є такою помічю для нашого народу як капля води в морю, то однак мої любов до народу є страшна в очах якогось комуніста, котрий мене переслідує довгі часи. Та ця бестія настояща не хоче мені в руки влізти, щоб я з ним вже раз порахувався. Все стріляє в мене зза плота, чорнив мою особу ще и небіщику большевицькім Молоті. Прискаржував мене у фабриці, що я горшки краду. Писав анонімні листи всілякого змісту, щоби мене провокувати перед моїми власними дітьми. Один такий лист і „Молот" я ще маю і тримаю на памятьку комуністичної кацапської сліпоти. Тай чекаю, може ще де попадеться мені в руки й щоб я мав нагоду сказати йому, що тут не комуністична Росія, а цивілізована Америка, де людей не провокується в шубравський комуністичний спосіб. Коли маю щось сказати своєму противникови, кажу отверто в очи. Стріляти зза плота, це лиш робить дикун, трус, боягуз, котрий хоче свого противника бити, але боїться, щоби часом противник не потягнув його здорово по комуністичному лобі.

Нераз питаю себе, чому я того дурного московського комунізму не люблю, чому я навіть за нього чути не хочу. Таж я не буржуй, і не капіталіст, а робітник. Але розум мій і моє серце мені казали, що з комунізму хіба будуть мати користь люди жидівської віри. Жиди це бизнесовий і хитрий нарід. Він і на тандиті вміє заробити. Комунізм пожиточний Жидам, але не нам, ні іншим народам. Це доглянув гаразд німецький нарід, і зачав той бурян комунізму завчасу з корінням корчувати. Не хотів, видно, щоби комунізм зробив і йому, як зробив руському народови або нашому. Тому Жиди такий рейвах піднесли в цілім світі на німецький нарід, що не дозволив у себе плекати комуністичної гидри, від котрої мав би сам гинути, як тепер гине нарід руський і український під владою комуністів. Цього не можуть доглянути лишень запроданці з 3 нумеру і яничари, що читають большевицьку пресу.

Жиди не співчувають нашій долі, хоч живуть у більшім числі на землях наших братів. Вони помагають ворогам, бо ті мають силу. Та прийде час, що Жиди будуть і в нашу ласку стояти. Стане колись наш нарід вільним хазяїном своєї землі. Перейдемо колись тернистими дорогами до побіди з кривдниками наших рідних.

Н. Костів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МУСКЕГОН, МІШ.

Свято Української Державности.

Це не є ніякою новиною влаштовувати Листопадові Свята. Та це відноситься до інших громад, а не до нашої. Тому Листопадове Свято, влаштоване в нас 3-го грудня, є дійсною новиною.

В місяці листопаді правилася в нас кождої неділі панахида за полеглих борців. За стараннями о. А. Вусатого підготовлено теж і Листопадове Свято, головно при помочі нашої дітвори, що виступила на святі в гарних народніх строях.

Гром. Микола Ільків відкрив свято, а вступне слово виголосив о. Вусатий, котрий теж як дірігент причинився дуже багато разом з хором до звеличання свята. Хор відспівав „Боже великий", а потім кількома наворотами низку пісень як: О Україно, Їхав стрілець на війноньку, Зажурились Галичанки і інші.

Деклямували: малий хлопчина М. Ільків „Гей, рухнись", панна Биндас „Де стрілець зпід Києва", Марія Марчук „В полоні ми", Ольга Марчук „Заграй, сурмо дрібненька", а Олена Цап „Незнана Могила". Всі деклямації випали добре.

Вдатно виконав сольо о. Вусатий, котрий відспівав „Ой та зажурились Стрільці Січові" і „Коли, дівчино мила".

Замісць відчиту д-ра Скегаря, котрий не міг прибути, виголосив реферат про Листопадові Дні гром. К. Ружицький.

Як бачимо, концерт мав багату програму і випав гарно, хоч ріжні польські прихвостні ставили йому перешкоди. Дух Листопадових днів повинен внести в нашу громаду більше світла й любови до рідної землі і наших героїв.

На святі переведено збірку на інвалідів. Зложили по $1: Степан Цап, о. А. Вусатий; по 50 центів: Кат. Сабаташ, А. Марчук, Н. Ільків; П. Биковський 29 ц., А. Бабій 25 ц. Дрібними 75 ц. До Обеднання вислано на інвалідів $5.

Гість.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности Комітету Допомоги Голодуючій Україні.

Союз Українок Америки рішив перебрати організацію ширшої допомоги голодуючим на Великій Україні. Для цього створено Комітет Негайної Допомоги Голодуючій Україні (Комітет Н.Д.Г.У.). Активний комітет зложено виключно з членкинь Союза Українок, але до дорадчого комітету рішено притягнути наших найвизначніших громадянок і громадян.

Про вислані Комітетом меморіяли до президента і його жінки, Червоного Хреста й секретаря стейту вже була згадка. Вислано теж відповідну інформативну літературу до сенаторів і конгресменів. Одержано навіть від деяких дуже щирі відповіди.

Дальша акція вимагає фондів. І для цеї цілі треба взятися Комітетови за ріжні підприємства. На допомогу тій акції одержимо від нашого славного різьбаря Архипенка один з його чудових творів. Думаємо, що й інші визначні Українці постараються в подібний спосіб розреклямувати оту так важну й благородну акцію допомоги голодуючим братам і сестрам на нашій рідній землі.

Пороблено теж заходи, щоби дістатися до американських особистостей, котрі займаються гуматітарною акцією і прихилити їх до акції допомоги голодуючій Україні.

Але заки інші прийдуть з помічю, треба нам, Українцям, першим зложити жертви. Тому Комітет Н.Д.Г.У. звертається отсим до всього громадянства з проханням надсилати цінні річи чи жертви в грошах для підпертя акції допомоги голодуючій Україні. Жертви просимо слати на таку адресу:

Dr. Nellie Pelechovich,
307 E. 10th St., New York, N. Y.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. І., Йонгставн, О. — Допис про збори Лемків є платним оголошенням. Всі ми є за те, щоби Лемки організувалися й боронили Лемківщини. Як хочете дати допис, то опишіть по зборах те, що там врадили чи зробили для добра Лемківщини, а це охотно помістимо, бо то буде нове й для всіх цікаве. Заклики мало помагають. Найкраще говорити жертвою. Або виступити з якимсь пляном.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На боєву акцію.

На іменинах п. Михайла Мудрого зібрано $6 на боєвий фонд.

Жертвували по $1: М. М. Мудрий, В. Семянишин, А. С. Кучмак, Г. Микитишин, Г. Діхтієнко; по 50 ц.: С. Гурний, Й. Дмитруф.

БЛЕКСТОН, МАСС.

Різдвяний дарунок.

Засилаю до Обеднання $3 як мій особистий, скромний дарунок, пересланий для наших інвалідів у краю з нагоди наближаючогося Різдва. Я знаю, що моя жертва не капля в морі потреб, та що вона не йде в парі з жертвами і посвятою інвалідів. Це тільки мій скромний поклін перед їх ділами.

В. Бурак.

КЛІВЛЕНД, О.

На Рідний Край.

Українські Злучені Організації вислали збірку з Листопадового Свята з призначенням: на боєвий фонд $50; на інвалідів $45; на Рідну Школу $25; на народні цілі $15. Всього разом вислоно через Обеднання $135.

Омер І. Малицький, голова; **Матвій Притуляк**, касієр; **Грогорій Степаник**, фін. секр.

НОВА КАРТА ЕВРОПИ.

Білгородська „Політіка" повідомляє, що в місцевості Беремend біля югославянської границі було полювання в честь мадярського міністра внутрішніх справ. Фішера. Підчас бенкету, який відбувся після полювання, міністер виголосив політичну промову, в якій порушив справи закордонної політики. Фішер заявив, що мадярський премієр Гембеш і міністер закордонних справ Каня в часі свого побуту в Софії та Анкарі обговорили з урядами Болгарії й Туреччини справу змін на карті Европи. На основі тих плянів територію Чехословаччини мають поділити між Мадярщину, Німеччину і Польщу. Добруджу хочуть відобрати Румунії й віддати Болгарії, Семигород відбере Мадярщина. Крім того Болгарія має одержати назад ті землі, які втратила у світовій війні.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, які відбулися 15-го грудня 1933 р. в головній канцелярії У. Н. Союза під ч. 81-83 Гренд стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Присутні: головний предсідник М. Мурашко, головний рекордовий секретар Д. Галичин, головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян і завідатель „Свободи" П. Маційовський.

Збори відкрив головний предсідник в 3-тій годині пополудни та предложив до порішення такі біжучі справи:

1. В останніх часах призбиралася досить поважна готівка в ріжних фондах У. Н. Союза, бо коло пів міліона долярів. Частину тої готівки, коло 25%, зденоновано на чекових контах по банках і вона не приносить ніякого проценту, бо, як відомо, без ріжниці на висоту квоти в чековім конті, банки не платять тепер ніяких процентів від таких конт. Отже, беручи під увагу такий стан, по докладному попередньому провіренню та дбайливому простудіюванню всякого роду інвестицій, як також по засягненню опінії в ріжних фахових експертів вартісних паперів, постановлено ульокувати майже всю частину готівки, яка не процентується, в таких вартісних бондах, які, хоч не приносять високого проценту, підлягають незначним змінам у своїй ціні і мають в кожному часі ринок збуту. Супроти цього ухвалено закупити коротко-термінові і платні в найближчих роках державні бонди на суму $85,000, а на суму $15,000 бонди „Порт Оторіті оф Ню Йорк".

2. Дальше порішено ульокувати $5,000 яко перший морґедж на двох реальностях.

3. На 18-тій конвенції У. Н. Союза обговорювано справу обходу 40-літнього ювилею оснування У. Н. Союза, який припадає на наступний рік. Проведення в життя цеї справи полишено головному екзекутивному комітетови У. Н. Союза, який мав занятись підготуванням цього ювилею, та виданням відповідних вказівок і інструкцій для всього членства У. Н. Союза. По довшій дискусії, яка велася в тій справі на зборах екзекутиви, намічено напрямні точки та пляни, і відповідно до них припоручено головному рекордовому секретареви виготовити відповідну відозву та проголосити її вже в короткому часі в органі У. Н. Союза, „Свободі".

Наради закінчено в годині 6:30 ввечір.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 24 грудня, в годині 2-ій пополудни, в церковній гали. Взивається всіх членів прийти на означений час, бо є багато важних справ до вирішення, як також буде вибір уряду на 1934 рік. — Волод. Чачка, пр.; Мих. Ястржемський, секр.

БРІЧПОРТ-ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василія, від. 214, подає до відомости, що мітінг відложено з третої неділі на 24-го грудня, в неділю. Василь Заліско, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що річні збори відбудуться в суботу, 23. грудня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 147 Евеню Б, в Кристодора Гавз, корнер Девятої вул. Проситься всіх членів прибути на час і вирівнати свої залеглости, щоб не перетягати довгу з року на рік. Буде справоздання уряду і контр. комісії за цілий рік, відтак буде вибір уряду на 1934 рік. Не явившийся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — Г. Стефанишин, секр.

МЕНВІЛ ПАРК, Н. ДЖ. Тов. св. Михаїла, від. 328, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в пятницю, 22 грудня, точно в годині 7-мій ввечір, в гавзі К. Станкевича на Менвіл Парк. На тім мітінгу будеться вибирати уряд на 1934 рік і будуть інші справи до полагодження. Проситься довгуючих членів вирівнати свої вкладки. Не явившийся на мітінг урядник заплатить 2 дол. кари, а член 1 дол. — Ю. Станкевич, предс.; Ст. Василишин, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, буде мати свій річний мітінг 24-го грудня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Кождого місцевого і позамісцевого члена є обовязком прийти на цей мітінг, бо буде справоздання уряду і контр. комісії за цілий рік і вибір уряду на 1934 рік. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости бодай в части, а коли не можуть, нехай змінять свої грамоти і затягнуть позичку на сплачення довгу. — А. Куштай, предс.; П. Маслюк, кас.; В. Саюк, секр.

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 115, повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться 24 грудня, в годині 1-ій пополудни в домі секретаря, 2311 — 13-та ул. Н. Е. Обовязком є членів явитися на мітінг і вирівнати свої вкладки. — Антін Бандрівський, предс.; Антін Клюс, кас.; Катерина Дрозда, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 24 грудня, в годині 12-тій вполудне, в Укр. Нар. Гали, 1944 Вест Ірі вул. Проситься всіх членів явитися на цей дуже важний мітінг, бо є багато нових справ до полагодження. Всі довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. — Іван Магас, предс.; Микола Читвінський, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр .св. О. Николая, від. 106, повідомляє членів, що річний мітінг відбудеться 24 грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Обовязком є усіх членів на цей мітінг прибути. Буде вибір уряду на слідуючий рік. Кождий член повинен придбати хоч по одному новому членови. Є інші важні справи до вирішення, про які повинні всі члени знати. Взивається довгуючих членів вирівнати свої залеглости. — Микола Гуль, пр.; Іван Дацьків, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться в неділю, 24 грудня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. Проситься членів і членкинь прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників і контр. комісії, приниманя нових членів без оплати вступного, вибір уряду на 1934 рік та інші важні справи. Хто з членів ще не виміняв своєї грамоти, нехай зробить це на річнім мітінгу. Довгуючих членів напоминається щоби прийшли на мітінг і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член без важних причин заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Павлишин, предс.; Ілія Сухий, кас.; Й. Білик, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 24-го грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, 430 — 7-ма ул. Проситься всіх членів явитись на цей мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Річний мітінг відложено на слідуючий місяць. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — Микола Маслак, предс.; С. Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам і членкиням, що річні збори відбудуться в неділю, 24 грудня, точно в годині 2-гій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів і членкинь прибути на означений час, бо багато справ до полагодження. Буде звіт урядників і контр. комісії за 1933 рік і вибір уряду на 1934 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Тепер будемо приймати нових членів без оплати вступного, тому проситься членів привести хоч по одному новому членови. Члени, котрі ще не виміняли своїх грамот, проситься принести на збори старі грамоти і виміняти. Не явившийся член буде караний після статута. — В. Калиновський, предс.; І. Коваль, кас.; М. Земледух, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє членів, що річний мітінг відбудеться 24 грудня, по Сл. Божій в гали церковній. Проситься всіх членів прийти, бо буде вибір уряду на 1934 рік. — Іван Мадзік, секр.; Іван Нецъ, предс.; Дмитро Сидоряк, кас.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Тов. Запорозька Січ, від. 327, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 23 грудня, в годині 7.30 ввечір, в гали при Юніондейл Еве. і Фронт ул. Обовязком є кождого члена прибути на цей мітінг в означений час, бо є багато важних справ до вирішення. Буде справоздання урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1934 рік. Проситься батьків-членів записувати свої діти до У. Н. Союза. Також тепер є добра нагода для старших вступити в члени без ніяких коштів. Не явившийся член або членкиня підлягають карі після ухвали. — Іван Гречин, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в понеділок, 25-го грудня, точно в годині 1-ій попол., в гали У. Н. Дому при 4-тій і Ворд ул. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до рішення. Буде вибір уряду на 1934 рік і справоздання контр. комісії та надзирателів хорих. Проситься членів виміняти старі грамоти на нову систему. Взивається довгуючих членів, щоби вирівнали свій довг, бо каса не може так довго чекати. Не явившийся член буде покараний 50 цт. Звертається увагу, що після ухвали 18-тої конвенції У. Н. Союза, відділовий секретар не є обовязаний повідомляти члена окремо про його суспенду. — І. Гачак, предс.; М. Дмитрик, кас.; С. Верещак, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 19. листопада помер по короткій недузі **Григорій Озарчук,** член Бр. св. Григорія, від. 24 У. Н. Союза в Ренкін, Па. Покійний оставив вдову і 5 дітей сиротами. Родом з Єзуполя, повіт Станиславів, Західня Україна. В похороні взяли участь ближчі й дальші знакомі та члени Братства.

В. И. П.

Н. Щур, секр.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краєвою українською пресою).

(37)

Не українська справа.

Ще важнішою справою, яка займала і займає живо ввесь український загал, це справа мотивів убивства, а саме, хто видав приказ робітникови Гнатову чи Біласови вбити посла Голувка, з яких кругів рекрутувалися інспіратори вбивства. Український загал все заступав ту думку, **що вбивство посла Голувка це не українська справа. Український загал не змінює своєї думки.** Білас і Гнатів це вправді український меч, але **кермувала ним несумнівно не українська рука в політичнім розумінню того слова. Висліди розправи не захитали того становища.**

Ким був Т. Голувко?

Промовець виказує, якою нісенітницею було вбивство Голувка з українського погляду. Треба передовсім підчеркнути, що посол Голувко не був ніякою урядовою особою, за політику влади не відповідав і всупереч пересвідченню людей, мало зорієнтованих у політичних відносинах, фактично не мав в урядових чинників надто великого впливу. Він був відомий з досить частої змінливости своїх політичних поглядів супроти української справи. Своїми досить ліберальними поглядами на національне питання в Польщі був він у клюбі ББ досить відокремлений і тому не міг мати достаточного впливу, щоби зреалізувати свої мрії. До групи полковників він не належав, крім того до недавного часу був чільним ППС-яком. Який невеликий вплив мав він на справи українські в державі, свідчить вимовно те, що в такій важній справі як „пацифікація" Голувка ніхто не питав, хоч треба було льояльно признати, що Голувко ставився негативно до тої болючої справи. Знаємо з представлення послів Луцького і Загайкевича, яку епізодичну ролю відограв покійний Голувко в так зв. польсько-українських переговорах.

Про покійного Голувка не можна було говорити як про одиницю, яка сама в тодішніх обставинах могла бути рішаючим чинником у довершенню так званої польсько-української угоди, якої нібито українське революційне підземелля могло боятися. Коли до того звaжимо, що вбивство сталося в часі, коли в Лізі Націй була скарга на пацифікацію і ждала на вирішення, в часі, коли навіть Провід ОУН — як виказали висліди розправи — наказав здержання актів терору і саботажу і що те вбивство мусіло знайти некорисний відгомін в Европі, то зрозуміло як абсурдним зі становища українських кол, як леґальних так і нелеґальних, було вбивство Голувка. **Тому український загал має право мати підозріння, що вбисвтво було спрокововане через особу, чи групу осіб, яким залежало на тім, щоби скомпромітувати тодішні українські політичні змаґання і вплинути в той спосіб на вирішення жалоб у Лізі Націй.**

Хто інспірував?

Василь Білас і Михайло Гнатів були звичайними робітниками, без всякого політичного вишколення. Нема сумніву, що вони стільки знали за Голувка, скільки і Буній. Тому навіть, коли би припустити, що вбивства доконали низи ОУН на власну руку, то мусимо приняти, що не вирішував тієї справи Білас чи Гнатів, а хтось інший інспірував їх. Пан прокуратор на основі зізнань поліційних свідків приймає, що інспірував це Зенон Коссак. Здогад цей не є нічим конкретним підтриманий; зваживши, що Зенон Коссак це боєвик пересічної дисципліни і внутрішньої культури, трудно припустити, щоби на власну руку пішов проти директив і інтенцій Проводу ОУН. Знаємо, що Коссак мало перебував у Дрогобичі, а нема сліду, щоби перед убивством він був там і контактувався з Гнатовом чи Біласом. Однак стверджено, що він познайомив Гнатова з Барановським і сказав Гнатову, що може мати до Барановського довіря.

З огляду на становище Барановського в організації ОУН і на довіря до нього, він несумнівно був він знав, хто був справником убивства, коли воно було постановлене, хочби навіть через районовий чи повітовий Провід ОУН і — коли видав Коссака — був він очевидно тих справників видав. Тимчасом цікаво, що Барановський видає зовсім інших справників. Робив це доцільно і свідомо, бо очевидно **боявся за власну шкіру.**

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

1,000 VICINITY UKRAINIANS IN PARADE TO PROTEST SOVIET DEAL OF COUNTRYMEN.

Starvation Charged to 'Bolshevist Barbarism.'

Protesting against Soviet Russia's treatment of Ukrainians during the last year, nearly 1,000 Ukrainians yesterday afternoon marched in a parade through downtown streets.

The marchers, including both children and grgown-ups, carried numerous banners setting forth their plea against conditions claimed to be existing in Ukraine.

"Millions died of starvation in Ukraine, the granary of Europe," read one sign: "Save civilized world by saving Ukraine from Bolshevist barbarism" was the plea of another.

Pamphlets entitled "The Ukrainians Accuse the Government of Soviet Russia," also were distributed during the parade. The indictment contained eight points and was signed by the Ukrainian Organizations of Syracuse and Auburn.

The parade started at the National Ukrainian Home, 1317 West Fayette Street, and followed a route in Wilbur Avenue, Gifford Street, West Onondaga Street, Salina Street and then out West Genessee Street to the home where a meeting was conducted.

Speakers at the meeting were the Rev. Michael Kusiv pastor of St. John the Baptist (Greek Cathlic) Church; Ivan Pihulak, president of the home association, and the Rev. William L. Scheding, Minister of Mount Tabor Evangelical Lutheran Church.

(Syracuse Herald, Sunday, December 3, 1933).

—o—

FEUD ENDS BY DEDICATION.

Ending a feud of long duration, the Syracuse Ukrainian National Home at 1317 W. Fayette St., was dedicated at impressive ceremonies Sunday afternoon. The four-year-old structure was first built as a Ruski-Ukrainian Club, but constant friction arose between the two groups and was not settled until a short time ago, when the Syracuse Ukrainian group purchased the home.

Dedication ceremonies, witnessed by a small group who braved the rain, were conducted by Rev. Michael Kuziv, pastor of St. John the Baptist Greek Catholic Church, Rev. J. Pubucki of Auburn and Rev. W. Turula of Rochester. Speakers included Roman Slobodian of Jersey City, secretary of the Ukrainian National Society; Father Kuziv, Father Pubucki, Justice Frank J. Cregg and Judge Patrick J. Ryan. Following a dinner which was attended by nearly 500 members of the society, a concert and entertainment was given by the Syracuse Ukrainian chorus, a group of singers from Auburn and costumed Ukrainian dancers.

(Syracuse Journal, Monday, November 27, 1933).

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, член Тов. Любов, 370 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю в моїй слабости. Також дякую місцевим урядникам і членам за їх труд.

Йосиф Децембер,
Ню Гейвен, Конн.

—o—

Я, нижче підписана членкиня 24 від. У. Н. Союза в Ренкін Па., складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку Григорію Озарчуку. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Текля Озарчук.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Австрійський цісар Йосиф II.

Цісар не любив, щоби хтонебудь мішався до його справ. Раз прийшов до цісаря молодий старшина та просив помочі, бо його жінка хора. При цьому був присутній і один дворак.

— Маю при собі двацять чотири золоті! — сказав цісар. — Скільки можу вам дати.

— Чи не буде воно забагато? — спитав балакучий дворак.

— А ви може маєте при собі гроші? — спитав цісар строго дворака, що вмішався в розмову.

— Маю, ваша королівська величносте — відповів дворак і збентежено витягнув гаманець. — Маю двацять дукатів!

— Е, то добре! Дайте їх цьому старшині! А ви, поручнику, подякуйте мому, дворакови, що вмішався в розмову.

Цісар так карав нерозважних людей. І не позволив тому старшині, щоби пізніше дворакови віддав ті гроші.

Між письменниками.

— Чи ти маєш звязки з накладником?

— Так, я маю телефон.

Не штука.

Жінка до чоловіка в театрі:

— Дивися добре на екран: чи ти хоч раз був супроти мене такий ніжний?

— А ти маєш поняття, скільки він за це дістає грошей?

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

9.



Півтори години летів Тарзан, ледви здаючи собі справу з того, яку велику віддаль пролетів. Він захоплений був цею новою силою, яка давала йому можність свобідно повертатися в повітрю. Колись він усе завидував птицям, одиноким сотвобінням у джунглях, котрих силам він не міг дорівнати. Нагло він доглянув перед собою велике число кітловин, оточених горбами, вкритими густим лісом. Він зараз пізнав перед собою ріку Угого.

Краєвид виглядав йому дивним. Він догадався, що віддлетів понад сто миль від дому й постановив негайно вертатись. Одначе загадочність країни долинок його манила до себе. Він дивувався, чому це він ніколи не чував про них у своїх подорожах. Обниживши деще, він пізнав, що це були кратери вигаслих вульканів.

Йому прийшла до голови відгадка загадки: цеж був великий колючий праліс. Він чував про непрохідну гущу, про яку оповідали, що вона вкриває великі простори, в котрі лише найменші звірі могли продертися. Згори він бачив, що це тільки вузькі пасочки гущавини оточували гарну замешкалу країну, але ця гуща була така страшна й непрохідна, що справді вона могла задержати в тайні те, що ділося в середині.

Тарзан спустився літаком до землі. Захоплений думками про своє відкриття, він дав літакови обнижитися занадто низько. Власне в тій самій хвилі, як він це спостеріг, та заки мав час посягнути рукою за керму, що мала підігнати літак вгору, літак зачепив крилами за вершки дерев, скрутився, шибнув кругом та повалився вниз з лоскотом через галузя дерев. Затріщали дерева, галузи, посипалися куски дерева, звіялося листя, а потім усе затихло.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".